

Projekt je realizovaný vďaka podpore:

24. júl 2013

TLAČOVÁ SPRÁVA

Výsledky Hodnotenia samosprávnych opatrení (HSO) v regiónoch SR za obdobie 2. štvrtroka 2013

Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR), prináša výsledky projektu **Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO)**. V rámci projektu sa štvrtročne vyjadrujú ekonomickí analytici, podnikatelia, primátori a starostovia, zástupcovia akademickej obce, stavovských a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov. Projekt HSO tak prináša názor odbornej verejnosti na dôležité opatrenia ekonomicko-sociálneho charakteru ovplyvňujúce kvalitu života občanov v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Partnerom projektu je **Združenie miest a obcí SR**, realizovaný je vďaka podpore spoločností *Municipalia, a.s.* a *ZSE, a.s.*

Výsledky:

Najvyššie oceneným opatrením za obdobie **apríl až jún 2013** sa stalo **poskytnutie nevyužívaných obecných pozemkov v Starej Kremničke (okres Žiar nad Hronom) miestnym rómskym rodinám, ktorých členovia sú nezamestnaní**. Obec im ponúkla pozemky do prenájmu za zvýhodnených podmienok.

Poradie opatrení od najlepšie k najhoršie hodnoteným:

(pozitívne opatrenia majú plusový rating, negatívne mínusový)

Hodnotenie samosprávnych opatrení	Rating
	[300, -300]
1. Stará Kremnička poskytla nevyužitú obecnú pozemky miestnym Rómom	159
2. Ostrý Grúň ako prvý zverejnil účet za služby obce	154
3. Dubovany krotia rýchlych šoférov semaformi	142
4. V Podolínci zakázali automaty už podľa novej legislatívy	119

5. Betliar rieši separovanie odpadu bezplatný prenájmom kompostérov	115
6. Otváracie hodiny si podniky v Trnave určujú už samé	101
7. V bratislavskom Starom Meste inšpektori kontrolujú majiteľov psov pomocou aplikácie	80
8. Košická mestská časť Západ kupovala dôchodcom alkohol	- 26
9. Starosta v Kapušianskych Kľáčanoch zablokoval opozičným poslancom prístup k obecnému rozhlasu	- 186

Druhým najúspešnejším samosprávnym opatrením v druhom štvrtroku 2013 sa stalo **zverejnenie tzv. pokladničného bloku obcou Ostrý Grúň**. Ide o zjednodušený, každému zrozumiteľný a prehľadne usporiadaný zoznam výdavkov obce za rok 2012, prepočítaných na jedného jej obyvateľa, rozdelených do jednotlivých kapitol.

Ako tretie najúspešnejšie opatrenie druhého štvrtroka 2013 bolo vyhodnotené **osadenie permanentných semaforov riadených radarom v obci Dubovany**. Semaforey v prípade, že prichádzajúce vozidlo dodržiava povolenú rýchlosť, prepne na zelenú. Naopak, ak zaznamená prekročenie rýchlosti, zostáva svietiť červená, čím donúti vozidlo zastaviť.

Najmenej prínosným opatrením sa stalo **konanie starostu v Kapušianskych Kľáčanoch, ktorý vydal pokyn zablokovať prístup opozičných poslancov k obecnému rozhlasu**.

Podrobný popis opatrení a vybrané komentáre hodnotiteľov

1. Stará Kremnička poskytla nevyužitú obecnú pozemky miestnym Rómom

Obecné pozemky, ktoré samospráva obce Stará Kremnička (okres Žiar nad Hronom) nevyužíva, ponúkla do prenájmu miestnym rómskym rodinám, ktorých členovia sú nezamestnaní. Pozemky majú slúžiť na vytvorenie záhrad, pričom občania za ich prenájom nebudú platiť, uhradia iba daň z pozemkov.

Ako uviedol starosta obce, cieľom tohto opatrenia je, aby rómske rodiny, v ktorých nikto nepracuje, mali k dispozícii pozemky, ktoré si svojpomocne upravujú a neskôr si na nich môžu dopestovať plodiny. Ponuku obce už začali využívať prvé rodiny, ktoré si na pozemkoch začali robiť počiatočné úpravy. Pozemok následne plánujú zorať a vysadiť tam prvé plodiny.

Komentár

Dané opatrenie, ktoré získalo v hodnotení najviac bodov, bolo ocenené najmä preto, že v sebe kombinuje hneď niekoľko pozitív. Miestni Rómovia sa budú starať o doteraz nevyužitú obecnú pozemky, udržiavať ich, pričom si zároveň vypestujú niečo na jedenie a zároveň si budú udržiavať pracovné návyky. Určitá výhrada hodnotiacich smerovala k tomu, či nebola príliš prekročená miera pozitívnej diskriminácie, keďže bieli nezamestnaní obyvatelia obce ponuku na výhodný prenájom obecných pozemkov nedostali.

Podľa **Tatiany Lopušniakovej, analytičky spoločnosti Amrop**, v slovenských podmienkach je už dlhodobo najnáročnejšie realizovať opatrenia

súvisiace s rómskou menšinou. Jediný spôsob ako dosiahnuť úspech je neustále skúšať, angažovať sa a postupne zistiť, akým smerom sa treba vydať. Jedným z najefektívnejších prístupov sa ukazuje práve alternatíva poskytnúť Rómom priestor, o ktorý sa musia starať, zveľaďovať ho a strážiť svoje vlastné vynaložené úsilie. Nevyužitie pozemky obce, sa vďaka tomuto opatreniu stali miestom, kde sa bude pracovať, kde sa budú pestovať plodiny, ktoré nakrmia nezamestnaných Rómov, ktorí by svoju obživu hľadali pravdepodobne inými, možno aj nie celkom legálnymi spôsobmi.

Aj **Jiří Životský**, starosta obce Sokolnice z Českej republiky patril k tým, ktorí síce dané opatrenie schvaľujú a súhlasia s ním, vzniesol však aj výhradu, či nejde o určitú formu diskriminácie zvyšku občanov, keďže tí určite nedostali obecné pozemky do prenájmu bezplatne tak, ako ich rómski spoluobčania.

2. Ostrý Grúň ako prvý zverejnil účet za služby obce

Ostrý Grúň, ako prvá obec na Slovensku, pripravila a zverejnila tzv. pokladničný blok – účet za služby obce za rok 2012. Ide o zjednodušený, každému zrozumiteľný, prehľadne usporiadaný zoznam výdavkov obce za rok, prepočítaných na jedného jej obyvateľa, rozdelených do jednotlivých kapitol.

Zo zverejneného [pokladničného bločku](#) je zrejmé, ktoré sú položky, ktoré zaťažujú obec v najväčšej miere a aká je ich výška. Okrem iného z neho vyplýva, že náklady na chod obce na jeden rok v prepočte na jedného obyvateľa sú 451 euro, ako aj to, že obec vynakladá ročne najviac na chod miestneho úradu (81 €/obyvateľa), školy (65 €) a škôlky (62 €). Naopak, najmenej prostriedkov vynakladá na propagáciu a marketing (2 €/obyvateľa). Z dokumentu je tiež zrejmé, že v roku 2012 bola cena za služby obce na rok a obyvateľa o 103 euro nižšia ako rok predtým. Rovnako i celkový dlh sa v roku 2012 znížil o 32 euro na 184 eur na obyvateľa.

Komentár

Opatrenie si získalo priazeň respondentov najmä za to, lebo inovatívnym spôsobom, v praktickej podobe, jednoducho a zrozumiteľne prezentuje náklady obce, čo pomáha obyvateľom pochopiť ako vlastne financovanie obce funguje. Myslia si, že každé takéto opatrenie nad rámec zákona pomáha zvyšovať transparentnosť v oblasti samosprávneho financovania, a to aj napriek tomu, že z bločku nie je jasné, čo sa pod jednotlivými výdavkami presne skrýva.

Aj podľa názoru *politológa Ivana Rončáka* je vizualizácia verejných rozpočtov cestou, ako zrozumiteľne priblížiť verejnosti štruktúru obecných financií, pretože rozpočty sú zložité hrubé knihy, ktoré odradzujú ľudí od ich čítania. Výhradu vzniesol iba k štruktúre výdavkov.

Positívne vnímal opatrenie aj **Juraj Nemec**, profesor na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, ak by šlo o dodatočnú informáciu k programovému rozpočtu. Programové rozpočtovanie sa prijalo práve na účely stransparentnenia verejných výdavkov a zatiaľ v tomto smere skôr nefunguje a robí sa ako administratívna nutnosť, alebo sa ani nerobí vôbec. Dôvod vidí v tom, že tak ako sa zaviedlo v strednej a východnej Európe je viac záťažou ako prínosom.

3. Dubovany krotia rýchlych šoférov semaformi

Obec Dubovany (okr. Piešťany) sa po negatívnych skúsenostiach z minulosti rozhodla ako prvá na Slovensku bojovať proti nedodržiavaniu rýchlosti v obci osadením permanentného semaforu riadeného radarom. Obec sa pre toto opatrenie rozhodla po tom, čo tam v minulosti mladík vo vysokej rýchlosti zrazil dve školáčky, ktoré po nehode zraneniam podľahli.

V obci sú osadené celkovo dva semaforey, jeden v smere od Veľkých Kostolian a druhý od Veselého a pracujú na princípe permanentnej červenej, ktorá sa v prípade, že prichádzajúce vozidlo dodržiava povolenú rýchlosť, prepne na zelenú. Naopak, ak zaznamená prekročenie rýchlosti, zostáva svietiť červená, čím donúti vozidlo zastaviť.

Pôvodne mali byť zariadenia schopné aj odosielať fotografie áut prekračujúcich rýchlosť na políciu, ale keďže prídavné zariadenie pre túto funkcionality je drahé a obec financovala semaforey z vlastného rozpočtu, od tohto zámeru napokon upustila.

Komentár

Opatrenie bolo hodnotené kladne najmä z dôvodu, že spôsob, akým zariadenie funguje je preventívny, t.j. semaforey nie sú aktívne v momente, keď vodiči prechádzajúcich áut dodržiujú predpísanú rýchlosť. Zariadenie teda nebráni plynulosti premávky a má vyslovene iba kontrolnú. Niektorí respondenti ocenili aj výchovný aspekt nových semaforov, keď za dodržiavanie predpísanej rýchlosti sú vodiči odmenení plynulou jazdou po obci.

Opatrenie pozitívne vnímal aj **Róbert Kičina**, riaditeľ Podnikateľskej aliancie Slovenska, podľa ktorého by sa pravidlá o maximálnej povolenej rýchlosti mali dodržiavať, no pravdou je, že slovenskí vodiči ich spravidla nedodržiavajú. Mnohé obce v minulých rokoch investovali do meračov rýchlosti, no ich účinok na správanie sa vodičov je diskutabilný, keďže vodiča pri prekročení rýchlosti priamo nesankcionujú. Automatické semaforey preto vníma ako účinnejšie riešenie, keďže pri prekročení rýchlosti prinúti vodiča zastať.

Rovnako sa opatrenie pozdávalo aj **Jurajovi Feketemu**, riaditeľovi Regionálneho poradenského a informačného centra v Dunajskej Strede. Myslí si, že ide o dobré riešenie, ktoré má svoje opodstatnenie a ktoré by sa malo zaviesť aj v iných mestách a obciach. Ponúkol aj zaujímavú myšlienku, týkajúcu sa financovania takýchto investícií, ktoré by podľa jeho názoru mohli byť hrazené z pokút uložených šoférom pri prekročení rýchlosti.

4. V Podolínci zakázali automaty už podľa novej legislatívy

V Podolínci schválili poslanci osobitným nariadením zákaz hracích automatov v meste. Rozhodli sa tak na základe petície miestnych obyvateľov. Podolíneec je tak zrejme prvým mestom na Slovensku, kde nové nariadenie začne platiť.

Poslanci svoje rozhodnutie odôvodňujú tým, že na automatoch nehrávajú tie skupiny obyvateľstva, ktoré na to majú a tento hazard vedia udržať v rozumných medziach, ale práve naopak, väčšinou ľudia bez práce a odkázaní na sociálne dávky.

V Podolínci platil zákaz automatov už od februára 2012. V tom čase mali mestá zákonné možnosti o zákaze rozhodnúť, neskôr však vláda schválila zmenu legislatívy, ktorá také rozhodnutia zrušila. Preto ak chcú obce aj naďalej fungovať

bez automatov, potrebujú petíciu s podpismi aspoň 30 percent voličov a k tomu aj rozhodnutie poslancov o prijatí nariadenia o zákaze.

Komentár

Hodnotiaci ocenili húževnatosť, s akou Podolíneec bojuje proti gamblerstvu, ako jednej z foriem zničujúcich závislostí, z ktorej si už človek nedokáže pomôcť vlastnými silami. Preto oceňujú snahu komunity prispieť k pozitívnemu riešeniu tohto negatívneho javu. Niektorí z hodnotiacich zároveň poukázali aj na nedostatky súčasnej legislatívnej úpravy tohto problému.

Priaznivo hodnotila opatrenie aj **Tatiana Lopusniaková**, podľa ktorej uvedené opatrenie nemôže mať negatíva. Chráni záujmy rodín, občanov, spoločnosti a chýbajúce financie získané z prevádzkovania automatov sa dajú získať aj iným slušnejším spôsobom. Rozhodujúci je práve sociálny aspekt závislosti na hracích automatov. Tej podliehajú práve jedinci, ktorí sú odkázaní na pomoc štátu. Verí, že príklad obce Podolíneec budú v dohľadnej dobe nasledovať aj ďalšie slovenské obce.

Ako stopercentne správny počin označil rozhodnutie obce aj **Bohumil Olach**, šéfredaktor *Obecných novín*, ktorý upozornil na nedostatok súčasného zákona. Podľa predchádzajúceho zákona mohlo hazardné hry zakázať (nepovoliť) rozhodnutie poslancov obce/mesta, nový zákon hovorí, že rozhodnúť o tom zastupiteľstvo môže, iba ak to podporí minimálne 30 percent obyvateľov obce. Ale zastupiteľstvo sa môže rozhodnúť výsledky petície aj nepodporiť. Preto je zákon nedokonalý. Malo by byť povinnosťou zastupiteľstva rozhodnúť o zákaze hazardných hier, ak to požaduje petícia, ale aj ak sa rozhodne pre tento krok bez petície.

5. Betliar rieši separovanie odpadu bezplatný prenájom kompostérov

Riešiť komunálne odpady, separovať a od začiatku roka aj likvidovať biologicky rozložiteľný odpad je zákonnou povinnosťou slovenských samospráv. Biologicky rozložiteľný odpad riešia mestá a obce poväčšine zakladaním mestských či obecných kompostovísk. V Betliari sa však rozhodli ísť cestou individuálneho kompostovania. Obec sa tak rozhodla aj z finančných dôvodov, keďže jej odpadnú náklady na zriadenie a prevádzku centrálného kompostoviska. Okrem toho však chce aj vychovávať ľudí k zodpovednému prístupu k odpadom.

Kompostéry dala obec ľuďom do bezplatného nájmu. V prípade poškodenia či straty však zaplatia plnú cenu za jednu nádobu. Kompostéry v Betliari sú zhotovené z umelohmotných dosák zmiešaných z plastového odpadu pochádzajúceho aj zo samotnej obce. Zabezpečila ich totiž firma, ktorá od obce odoberá práve zmiešaný plastový odpad sa sama bude financovať 50% z ceny týchto nádob. Objem jednej je jeden meter kubický, doložením ďalších dosiek sa dá zväčšiť až na objem 2,5 kubíka. Kompostér s jedným kubíkom je zaplnený za tri roky. Potom sa humus využije v záhrade a nádoba je nanovo pripravená na uloženie kompostu.

Komentár

Respondenti väčšinou vnímali uvedené opatrenie ako príkladný spôsob motivácie občanov k likvidácii biologicky rozložiteľného odpadu.

Ľubica Trubíniová, projektová manažérka iniciatívy Bratislava otvorene poukázala na fakt, že riešenie problematiky odpadov nadobúda (v závislosti od rapídne ubúdajúcich a o nejaký čas už úplne vyčerpaných surovín) čoraz silnejší ďalší rozmer: v skutočnosti sú odpady druhotnými surovinami, ktoré možno ďalej efektívne využívať. Myslí si, že o relatívne krátky čas bude tento aspekt doslova existenčným pre ľudskú spoločnosť. Medzi hlavnými pozitívami opatrenia vidí výchovu ľudí k udržateľnému nakladaniu s odpadom, ekonomickú a organizačnú efektívnosť pre obec ako aj efektívne riešenie odpadov v obci – aj vo vzťahu k plastovým odpadom, ktoré daná firma odoberá.

Riešenie, pre ktoré sa rozhodli v Betliari, sa z pohľadu zaťaženia obyvateľov a obecného rozpočtu javí ako rozumné aj **Dušanovi Slobodovi**, analytikovi Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika v Bratislave. Viaceré obce a mestá vybudovali v ostatných rokoch väčšie či menšie kompostárne, keďže na ich realizáciu získali zdroje z eurofondov. Často akoby sa zabúdalo, že tieto súčasti odpadového hospodárstva nestačí len vybudovať, je ich nutné následne i roky prevádzkovať, no to už je potrebné hradiť len z rozpočtu samosprávy samotnej. A to sa neraz ukáže ako finančne omnoho náročnejšie, než bola pôvodná predstava, keď „padli obci peniaze z eurofondového neba“. Nehovoriac o tom, že osobitný problém je tiež s koncovkou reguláciami vynúteného kompostovacieho „biznisu“, keďže obecné bioodpady sa na „trhu“ ťažko umiestňujú. Nechcú ich neraz ani farmári, keďže nemajú požadovanú garanciu kvality.

6. Otváracie hodiny si podniky v Trnave určujú už samé

Liberálnejší prístup pri určovaní času predaja a prevádzky miestnych podnikov zvolilo mesto Trnava. Od začiatku mája tu platí aktualizované VZN, ktoré umožňuje miestnym podnikom zvoliť si prevádzkovú dobu podľa vlastného uváženia, ak splnia stanovené podmienky. Sľubuje si od toho lepšiu ochranu verejného poriadku, keďže majitelia podnikov už nebudú musieť rôznymi pololegálnymi spôsobmi VZN obchádzať.

Všeobecná otváracia doba pohostinských zariadení v meste bola doposiaľ určená medzi 6:00 a 22:00. V prípade, že sa jednalo o prevádzku v samom centre mesta, prípadne takú, ktorá nesusedí s obytnými domami, mohla mať otvorené do druhej hodiny v noci. Nové VZN však počíta aj s osobitnou prevádzkovou dobou. Podniky, ktoré budú chcieť túto možnosť využiť, musia splniť viaceré podmienky. O svojich nových otváracích hodinách musia mesto informovať minimálne päť dní vopred. K žiadosti musia automaticky priložiť aj doklad preukazujúci, že v prevádzkarni nedochádza k prekročeniu prípustných hodnôt hluku, infrazvuku a vibrácií v referenčnom časovom intervale pre večer a noc.

Ak však v priebehu troch mesiacov príde v súvislosti s činnosťou prevádzky k rušeniu nočného pokoja, porušovaniu verejného poriadku, poškodzovaniu životného prostredia, k opodstatneným výjazdom mestskej polície a k prekročeniu prípustných hodnôt hluku či vibrácií, osobitné prevádzkové hodiny môže radnica zrušiť. Ak sa tak stane, podnik bude môcť požiadať o obnovenie vlastných otváracích hodín až po pol roku, čiže dostane akýsi polročný dištanc.

Komentár

Opatrenie bolo respondentmi hodnotené pozitívne, pretože viac slobody v podnikaní pre všetkých prevádzkovateľov pri stanovení jasných pravidiel vnímajú ako správny prístup samosprávy k podpore podnikania.

Opatrenie ocenil aj **Vladimír Pirošík**, *advokát a poslanec MsZ v Banskej Bystrici*, podľa ktorého ide konečne o prístup, kde sa samospráva voči malým podnikateľom neštylizuje do úlohy prísneho otca, regulujúceho a sankcionujúceho všetkých naokolo, ale k svojim „deťom“ pristupuje s dôverou a vierou v sedliacky rozum. Pripomína mu to motto jedného amerického mestečka, kde pred časom študoval – Offer Options, Not Obstacles, t.j. ponúkať možnosti, nie prekážky.

Aj podľa názoru **Dušana Slobodu** ide o správne a transparentné riešenie, obmedzujúce možnosti korupčného rozhodovania na úrovni samosprávy a pripúšťanie rôznych subjektívnych výnimiek. Ak sa prevádzkovateľ dopustí porušenia pravidiel a noriem, má za to pykať následne, nie už vopred podľa zvráteného „preventívneho princípu“. Považuje preto za správne, ak si predajnú a prevádzkovú dobu určujú slobodne samotní podnikatelia, pričom nariadenie im stanovuje povinnosť informovať samosprávu o predajnej a prevádzkovej dobe a splniť určité podmienky (napr. protokol o meraní hluku), ktoré by mali byť jednoznačne definované v nariadení. Samospráva by nemala mať možnosť subjektívne posudzovať jednotlivé prevádzkové doby.

7. V bratislavskom Starom Meste inšpektori kontrolujú majiteľov psov pomocou aplikácie

Inšpektori verejného poriadku v bratislavskom Starom Meste už môžu skontrolovať majiteľov psov aj elektronicky. Samospráva im totiž nainštalovala do mobilných telefónov aplikáciu, pomocou ktorej môžu rýchlo zistiť, či majiteľ svojho psa zaregistroval na miestnom úrade a či zaň zaplatil daň. Radnica sa tak snaží predísť situáciám, keď falošní inšpektori žiadajú od psíčkarov občianske preukazy a vymáhajú pokutu.

Inšpektorom tak teraz stačí, aby do aplikácie zadali evidenčné číslo známky psa a získajú okamžite všetky potrebné informácie. Aplikácia inšpektorom pomôže aj v prípadoch, ak nájdú zatúlaného psa, ktorý má staromestskú známku. Okamžite sa tak môžu spojiť s majiteľom a psíka mu odovzdať. Ak sa držiteľ psa pri kontrole nepreukáže evidenčnou známkou psa, znamená to, že psa nemá zaevidovaného a jeho nekonanie bude posudzované ako priestupok. Majiteľ psa tak môže dostať pokutu do výšky 165 eur.

Komentár

Opatrenie ohodnotili respondenti prevažne pozitívne, pretože možnosť elektronickej kontroly registrácie psov a úhrady dane vnímajú ako vítanú formu a vhodnú pomôcku pre inšpektorov verejného poriadku.

Aj **Jozef Čavojec**, *redaktora denníka SME* vidí výhody využívania aplikácie, najmä pre neobmedzený čas kontroly. V minulosti kontrola mala zmysel iba v pracovnom čase miestneho úradu, lebo kontrolór musel volať úradníčke, či pes má známku. Teraz to zistí kedykoľvek. Miestny úrad má navyše možnosť sledovať kontrolórov cez GPS.

Opačný názor vyjadril **Dušan Sloboda**, ktorý daň za psa považuje za absolútny nezmysel, hlúpu a neodôvodnene vyrubovanú daň, ktorej výnos je v prípade našich samospráv z pohľadu ich celkových ročných daňových príjmov zanedbateľný, nehovoriac o tom, že administrácia tejto dane a kontrola spätá s jej platením zhlitne významnú časť tohto mizivého výnosu.

8. Košická mestská časť Západ kupovala dôchodcom alkohol

Medzi občerstvením, ktoré vlni kupovala košická mestská časť Západ pre miestne kluby dôchodcov pri príležitosti rôznych akcií bol aj alkohol. Zistila to miestna kontrolórka pri kontrole výdavkov na reprezentačné a propagačné účely, ktorú vykonala na podnet poslancov. Od vlaňajšieho februára do decembra nakúpila MČ Západ, okrem občerstvenia a kvetov, aj 159,7 litra alkoholických nápojov - 7,3 litra destilátov a 127,4 litra vína. Na akcie pre dva seniorské kluby sa nakúpil tovar za približne 1 600 eur.

Starosta mestskej časti nevidí na pohostení pre dôchodcov nič zlé. Podľa neho nešlo o prehnané množstvo nakúpeného alkoholu. Odhaduje, že po prepočítaní účasti vychádza na jedného dôchodcu zhruba jedno deci alkoholu.

Výsledky kontroly niektorých poslancov prekvapili, ale aj pobúrili. Tvrdia, že v situácii, keď MČ nemá na parkoviská, cesty a chodníky sú v zlom stave, nalievať alkohol dôchodcom je z princípu neprípustné.

Komentár

Opatrenie bolo vnímané hodnotiacimi mierne negatívne najmä preto, lebo kúpa alkoholu z verejných peňazí vyznieva naozaj nerozumne, keďže ide o drogu, aj keď spoločnosťou tolerovanú. Na druhej strane si ale väčšia časť hodnotiteľov nemyslí, že zakúpené množstvo alkoholu bolo neprimerane vysoké, v slovenských reáliách to skôr to vnímajú ako snahu o kupovanie priazne určitej voličskej skupiny.

Za farizejskú označil kritiku deci vína na osobu aj **Vladimír Pirošík**, podľa ktorého je tento výdavok z pohľadu rozpočtu zanedbateľný, nevraviac, že aj podľa vedeckého konsenzu je mierne a kultivované pitie neškodné a podporuje družnosť. Z pohľadu morálneho je však čaša koňaku presne na úrovni kytice, dezertu, či inej „pozornosti“ samosprávy: je to kupovanie si (časti) voličov. Ak je na MČ Západ neprípustný alkohol, neprípustná by mala byť, bez výnimky, aj akákoľvek iná pozornosť.

Aj podľa **Bohumila Olacha** poslanci, ktorých poburuje, že mestská časť hradí dôchodcom v kluboch aj alkoholické nápoje, zbytočne zveličujú. Neverí, že sa dôchodcovia za tieto peniaze opíjajú, pretože sám pozná viac klubov dôchodcov a nestretol sa ešte s prípadom, kde by to dôchodcovia s alkoholom „preháňali“. Mestá a obce majú na dôchodcov málo peňazí, preto sa na svoje akcie a prípadné pohostenie skladajú aj samotní dôchodcovia, a ani spojenie prostriedkov obce a dôchodcov nie je žiadna veľká suma. Je preto presvedčený, že občerstvenie poslancov na ich zasadaniach a iných pracovných podujatiach je oveľa drahšie, ako to dôchodcovské.

Naopak, **Ľubica Trubíniová** dané opatrenie vnímala negatívne, pretože mestská časť týmto spôsobom aktívne propagovala požívanie drogy - alkoholu vo verejnosti, čo je podľa jej názoru nevhodné a spoločensky škodlivé, vzhľadom na závažnosť následkov jej požívania. Myslí si, že s ohľadom na celkovú situáciu v

spoločnosti (o. i. vysokú mieru korupcie a nízku mieru dôvery verejnosti voči verejným funkcionárom a v ich korektné vykonávanie zverených funkcií) takéto nákupy vyvolávajú oprávnené podozrenie z nečestných praktík a nehospodárneho využívania verejných prostriedkov.

9. Starosta v Kapušianskych Kláčanoch zablokoval opozičným poslancom prístup k obecnému rozhlasu

Zlé vzťahy medzi starostom obce Kapušianske Kláčany a opozičnými poslancami vyvrcholili do absurdných rozmerov, keď starosta vydal pokyn zablokovať im prístup k obecnému rozhlasu. Poslanci chceli jeho prostredníctvom oznámiť obyvateľom obce konanie verejného zhromaždenia. Po príchode na úrad požiadali poslanci zamestnankyne miestneho úradu, ktoré rozhlas obsluhujú, aby v ňom prečítali pozvánku na verejné zhromaždenie, čo však ony odmietli s odôvodnením, že to majú zakázané od starostu. Poslanci na to reagovali ponukou, že zverejnenie oznamu zaplatia, avšak ich ponuka takisto nebola prijatá, o čom následne spísali zápis. Ten ale zamestnankyne odmietli podpísať.

Podľa poslancov išlo o prejav arogancie moci a zásah do výkonu ich funkcie. Na otázku médií, prečo nemohli poslanci zverejniť oznam v obecnom rozhlase, starosta nereagoval. Piaty poslanci majú so súčasným starostom dlhodobu napätú vzťahy. Jedným z mnohých dôkazov je aj súčasné rozpočtové provizorium obce.

Komentár

Uvedené opatrenie bolo hodnotiacimi vnímané najnegatívnejšie najmä preto, lebo ho vnímajú ako ukážkový príklad zneužitia moci, ktorý okrem etických porušení vykazuje aj znaky možného porušenia zákona (zneužitie právomoci verejného činiteľa). Obecné komunikačné prostriedky nie sú súkromným majetkom starostu, ktorý by si mal uvedomiť, že aj opoziční poslanci majú rovnaký mandát z volieb ako má on, a teda aj právo informovať občanov o svojich aktivitách.

Podľa názoru **Daniela Klimovského**, odborného asistenta na *Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach*, starosta, ako priamo volený výkonný orgán obce, je v prvom rade za svoje aktivity zodpovedný voči obyvateľom príslušnej obce, a to bez ohľadu na to, či patria k jeho podporovateľom alebo nie. V tomto kontexte je počínanie starostu odsúdeniahodné, pretože právo na informácie o všetkom podstatnom, čo sa deje v danej obci, patrí k základným právam jej obyvateľov. Predpokladá, že k zhromaždeniu obyvateľov tejto malej obce (alebo aspoň časti jej obyvateľov) tak či tak dôjde, pretože obecný rozhlas nie je ani zďaleka jediným komunikačným kanálom. Samotné počínanie starostu preto v konečnom dôsledku môže zhoršiť už aj tak napätú situáciu. A to nie je dobré ani pre jednu zo zúčastnených strán.

S postupom starostu vyslovil nesúhlas aj **Antonín Eliáš**, šéfredaktor časopisu *OBEC a finance* z Českej republiky, podľa ktorého nebol v súlade s princípom verejného prístupu k informáciám. Zároveň poukázal na zaujímavý fakt, ako sa táto problematika rieši v Českej republike, kde sa pripravuje novelizácia zákona, kde sa navrhuje dokonca povinnosť dať opozícii priestor v médiách, vydávaných samosprávou.

RETROSPEKTÍVA

Pohľad späť na vybrané opatrenie, hodnotené v tomto projekte v minulosti (rubrika sa opätovne nehodnotí)

Turzovka produkuje menej odpadu vďaka osobitnému zberu šatstva a obuvi

V Turzovke boli umiestnené špeciálne kontajnery na zber šatstva a obuvi, aby sa minimalizovalo množstvo produkovaného komunálneho odpadu. Mesto nadviazalo spoluprácu s firmou z Poľska, ktorá bezplatne zaistila špeciálne kontajnery na zber šatstva a obuvi a rozmiestnila ich v centre aj ostatných mestských častiach Turzovky. V uvedených kontajneroch sa môžu obyvatelia mesta zbaviť nepotrebného šatstva, ostatného textilu, obuvi a dokonca i hračiek. Kontajnery sa pravidelne vyprázdňujú a po vytriedení ich obsah putuje prostredníctvom charitatívnych organizácií ľuďom, ktorí to najviac potrebujú. Mesto si od uvedeného opatrenia sľubovalo hlavne úsporu v rozpočte v dôsledku zníženia množstva vyprodukovaného komunálneho odpadu.

Súčasnosť:

Mesto Turzovka v roku 2012 v projekte úspešne pokračovalo, keď vyseparovalo v spolupráci s poľskou spoločnosťou Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Wtorpol celkovo 8,07 t šatstva a obuvi. Vo finančnom premietnutí to predstavuje ušetrenú sumu cca 605,- €. Okrem tejto zložky odpadu mesto separovalo ďalších 5 komodít odpadu. V porovnaní z rokom 2011 boli celkové náklady na zvoz komunálneho odpadu nižšie o sumu 18.133,- €

Poznámka:

Členovia hodnotiacej komisie hodnotia opatrenia v rámci tohto projektu bez nároku na odmenu. Jednotlivé hodnotenia majú charakter ich osobného postoja a nemusia zodpovedať názorovej línii CPHR alebo organizácie, v ktorej hodnotitelia pôsobia.

Členovia hodnotiacej komisie, ktorí hodnotili opatrenia monitorované v 2. štvrtroku 2013:

Jozef Čavojec, redaktor denníka SME, Bratislava

Antonín Eliáš, šéfredaktor časopisu OBEC a finance, Praha, Česká republika

Juraj Fekete, Peter Dóka, Regionálne poradenské a informačné centrum, Dunajská Streda

Róbert Kičina, riaditeľ, Podnikateľská aliancia Slovenska, Bratislava

Daniel Klimovský, odborný asistent, Ekonomická fakulta, Technická univerzita, Košice

Vojtech Koleják, lekár, Nemocnica s poliklinikou, Trstená

Tatiana Lopušniaková, analytička, Amrop, Bratislava

Juraj Nemec, profesor, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica

Bohumil Olach, šéfredaktor, Obecné noviny, Bratislava

Vladimír Pirošík, advokát a poslanec MsZ, Banská Bystrica

Ivan Rončák, politológ, Ružomberok

Dušan Sloboda, analytik, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, Bratislava

Martin Šuster, ekonóm, Národná Banka Slovenska, Bratislava

Ľubica Trubíniová, projektová manažérka, iniciatíva Bratislava otvorene, Bratislava

Ľuboš Vagač, riaditeľ, Centrum pre hospodársky rozvoj, Bratislava

Jiří Životský, starosta, Sokolnice, Česká republika